

Forslag til

”Det nationale kompromis”

til beskyttelse af
det danske drikkevand

Baggrund:

I Danmark har drikkevandet en meget høj kvalitet. Vandforsyningerne henter vandet op fra undergrunden, og i modsætning til i mange andre lande, kan man trygt drikke vandet fra hanen over alt i Danmark. Vandet er rent, og vi behøver ikke at rense det på nogen måde, før det sendes ud til forbrugerne.

Men sådan bliver det ikke ved med at være. Det danske drikkevand er truet af forurening. Siden 1997 har de danske vandværker gennemsnitligt taget to drikkevandsboringer om ugen ud af drift med indhold af pesticider.

Det er ikke kun de "gamle" og nu forbudte sprøjtegifte, der dukker op i drikkevandsboringerne, men også de nuværende, godkendte sprøjtegifte som indeholder f.eks. glyphosat og bentazon. Og i takt med at der lukkes drikkevandsboringer, så vokser problemet med at finde nyt, rent drikkevand.

Denne udvikling er uholdbar. Ikke kun ud fra en sundhedsmæssig, miljømæssig og etisk betragtning – men også ud fra en samfundsøkonomisk synsvinkel. For det er dyrt hver gang et vandværk tvinges til at lukke en boring og etablere en ny på grund af forurening. Det koster 2 - 5 mio. kr. at etablere en drikkevandsboring. Det svarer til, at vandværkerne og deres kunder hvert år unødigt mister mellem 200 og 500 mio. kroner på grund af forureningen med sprøjtegifte.

Hvad kan vi gøre for at beskytte drikkevandet?

I vore nabolande Sverige, Holland og Tyskland har de allerede vedtaget love, der sikrer drikkevandsboringerne mod nedsivning af pesticider, men i Danmark halter vi bagefter.

Hvis man, som i vore nabolande, ved lov etablerer sikkerhedszoner rundt om drikkevandsboringerne, hvor der ikke må sprøjtes med pesticider, så kan drikkevandet beskyttes. Og så er vore efterkommere også sikret rent drikkevand. Sikkerhedszonerne kan variere fra 25 – 300 meter - alt afhængigt af de lokale forhold.

Hvem skal betale for beskyttelsen af drikkevandet?

I dag er det forbrugerne og vandværkerne, der står med regningen, når en vandboring lukker på grund af nedsivede pesticider. Nogle mindre vandværker kan slet ikke bære en sådan uventet udgift i millionklassen, og de må lukke og overlade vandforsyningen til nabovandværket. Det betyder både tab af lokale arbejdspladser og en unødigt belastning af miljøet fordi, der skal lægges nye rør, og vandet skal transporteres over længere afstande. Det er ikke holdbart.

I Danmark hylder vi normalt princippet om, at forureneren betaler. Men hvis man skal følge det princip, så skal den enkelte landmand betale måske 5 mio. kr. til en ny drikkevandsboring, fordi pesticider på hans jord er trængt ned i drikkevandet. Det kan intet landmandsbudget bære.

Da pesticider kan være mange år undervejs, før de når grundvandet, kan forureningen også være sket, før landmanden ejede jorden, og hvem skal så have regningen? Det er ikke altid let at identificere den enkelte forurener.

Desuden har landmanden, i fuld overensstemmelse med lovgivningen, brugt pesticider på sin egen jord for at forbedre udbyttet, øge sin konkurrenceevne på et vanskeligt marked og give forbrugerne bedre priser. Endelig betaler landbruget allerede en væsentlig del af det som staten årligt får ind i afgift på pesticider. Det er derfor heller ikke rimeligt, at bede landbruget om at betale for de nye drikkevandsboringer eller at landmændene skal afgive deres jord til sikkerhedszoner uden kompensation.

Det er vores holdning, at Staten kan sikre det danske drikkevand ved at bruge en lille del af indtægterne fra pesticidafgifterne til at kompensere landmændene for det produktionstab, de lider, når de må afstå fra intensiv dyrkning af deres landbrugsjord i de lovfæstede sikkerhedszoner.

Hvad koster det at beskytte drikkevandet?

Vore beregninger viser, at det kun vil koste staten mellem 20 og 40 mio. kroner om året i kompensation til landmændene. Det svarer maksimalt til 7,50 kr. per dansker per år – og det er mindre end prisen på en halv liter kildevand i et supermarked. En meget lav pris for at beskytte det gode danske drikkevand. Især set i lyset af, at vandværkerne og deres forbrugere lige nu mister mellem 200 og 500 millioner kr. om året på lukning af drikkevandsboringer.